

Az antiszemitizmus is újjáéledt Lengyelországban

Gál Mária
2021.11.14

The logo for 'NÉPSZAVA' is displayed in white, bold, uppercase letters on a solid blue rectangular background.

A lengyel függetlenség napját kisajátította a szélsőjobb. A több mint, egy évtizede, évente megrendezett függetlenségi meneten idén már könyvet is égettek.

A lengyel hatóságok és vezető kormányzati politikusok, egyházi vezetők ugyan elítélték a lengyel függetlenség napján, november 11-én megrendezett demonstráción történt antiszemita megnyilvánulásokat, de konkrét intézkedést egyelőre nem jelentettek be. Hivatalos közlés szerint a rendőrség vizsgálja a felvételeket, amelyek a lengyel sajtót és a világ hírügynökségeit is bejárták, napok óta elérhetők a különböző közösségi oldalakon.

A közép-lengyelországi, 100 ezer lakosú Kalisz városban a nemzeti függetlenség napján rendezett szélsőjobb ünneppsorozatot, mindenekelőtt a hagyományos függetlenségi menetet néhány száz fős szélsőjobboldali teljességgel kisajátította. A neonácik egyik hangadója, Wojciech Olszański szélsőjobboldali aktivista meggyújtotta a Lengyelországban élő zsidók jogállását szabályozó 1264-ből származó dokumentum piros fedelű könyvváltozatát. (A piros ez esetben nem a kommunisták piros színe, hanem a lengyel zászló pirosát jelképezi. Ezek a szélsőjobb által szervezett függetlenségi menetek évek óta minden piros, még a füst is.) A Szemérmes Boleszláv herceg által 1264-ben kiadott dokumentum Kalisz város statútuma, amely a lengyelországi keresztények és zsidók közötti kapcsolatok jogi alapjául szolgált évszázadokon keresztül és (bizonyos fokú) védelmet nyújtott a zsidók számára azzal, hogy előírta az őket érő támadások elkövetőinek megbüntetését. Most viszont a szélsőjobbos aktivista először felnyársalta a könyvet, majd felgyújtotta, többszáz követője lelkes ünneplése közepette. A lángok mellett a tömeg azt skandálta: „Halál a zsidókra!”, „Nem Polinra, igen Lengyelországra”. (A „Polin” Lengyelország héber megnevezése, egyben a varsói zsidó múzeum neve is.)

A lengyel külügyminiszternek mégis három nap kellett ahhoz, hogy egyáltalán megszólaljon a kérdésben. Zbigniew Rau szombaton Twitteren ítélte el a történeteket. Szóvivője pedig úgy nyilatkozott, hogy a lengyel nemzeti ünnepet egyesek arra használták fel, hogy „terjesszék az antiszemitizmust, a gyűlöletet és a vallási intoleranciát”.

Mariusz Kaminski belügyminiszter, azaz a rend és biztonság letéteményese annak a reményének adott hangot, hogy "e gyalázatos összejövétel szervezőinek az igazságszolgáltatás előtt kell majd szembenézniük a következményekkel".

Izrael kivárt, Jáir Lapid külügyminiszter szombaton este ítélte a csütörtöki lengyelországi antiszemita megnyilvánulásokat. Hangsúlyozta, fontosnak, de kevésnek tartja, hogy a lengyel vezető

politikusok egyértelműen elítélték a történeteket. Hozzátette azonban, elvárja a lengyel kormánytól, hogy megalkuvás nélkül lépjen fel azokkal szemben, „akik részt vettek a gyűlölet e megdöbbentő megnyilvánulásában”. A történetek főképp annak fényében ijesztők, hogy nem elszigetelt, egyszeri, véletlen jelenségről van szó. A varsói központi rendezvény sem volt mentes az antiszemita megnyilvánulásoktól. A több tízezres fővárosi menetet, mint minden évben, az idén is a szélsőjobb szervezte, de a kormány támogatásával. Az AFP tudósítása szerint Varsóban az antiszemita hangokat elnyomták az Európai Unió ellenes megnyilvánulások.

Tavaly a pandémia miatt nem került sor a hagyományos függetlenségi menetre, de korábban évről évre egyre nagyobb nemzetközi visszhangra lelt. A menetet rendszerint szélsőjobboldali csoportok szervezik, ennek ellenére tömegeket, családokat vonz, akik egyszerűen ünnepelni akarnak, de rendszerint ellentüntetők is mozgósít. 2018-ban, a lengyel függetlenség száz éves évfordulóján 200 ezer ember vett részt a menetben, köztük a Jog és Igazságosság (PiS) által fémjelzett kormány prominensei és Andrzej Duda államfő. 2019-től viszont már külön ünnepséget szervez a kormányzat és a szélsőjobb. Nem véletlenül. A 2018-as centenáriumi ünnepségen feltűnő neonáci csoportok, szimbólumok és jelszavak, az, hogy mindettől nem határolódott el a lengyel kormányzat, a világsajtó érdeklődésének középpontjába került, miközben az Európai Bizottság már elindította a 7. cikkely szerinti eljárást Lengyelország ellen.

2019-ben, a szélsőjobb szervezők felhívására annak ellenére 150 ezren vettek részt, hogy ekkor már a kormányzati tisztségviselők nem jelentek meg ott. Ezt a rendezvényt elsősorban a homofóbia jellemezte, de a szélsőjobb teljes kelléktára felszínre került. A menet akkori szimbóluma egy rózsafüzért tartó magasba emelt ököl volt, amely a szervezők szerint a római-katolikus ellenállás szimbóluma a keresztény Lengyelországot és Európát fenyegető mindenféle veszéllyel szemben. Márpedig, amint a szervezők és a jelszavak hirdették, igen sok veszély fenyegeti az általuk védelmezett értékeket – a melegjogokért harcoló aktivisták, a multikulturalizmus mellett kardoskodók, a migráció, az iszlám, a cionizmus, az abortusz, a liberális sajtó, a kommunisták, a „kulturális marxisták”, illetve maga az Európai Unió. Rafal Pankowski szociológus és politológus, a Soha Többé elnevezésű antirasszista szervezet vezetője ekkor szögezte le, hogy a Függetlenség Menete megszűnt a lengyel (jó értelemben vett) nacionalizmus ünnepének lenni, ehelyett a világ szélsőjobb csoportosulásainak gyülekező helyévé vált.

https://nepszava.hu/3137951_az-antiszemizmus-is-ujjaeledt-lengyelorszagban